

handleiding 20.4 HET NEGENDE GEBOD

---

leerdoel

wat je gaat behandelen

bijbelstudie 1 Kon. 21 en Joh. 8:44-47.

lesstof

Een vals getuigenis

De formulering van het negende gebod wijst allereerst op de rechtspraak zoals die plaatsvond onder het volk Israël. Door vals te getuigen kon je iemand ter dood laten veroordelen, Deut. 17 : 6,7, Deut. 19 : 16-21, 1 Kon. 21. Een vals getuigenis is daarom bedreigend voor het leven van de ander.

De zonde met het woord

Met woorden kun je meer kwaad doen. Het negende gebod gaat over elke schade die je je naaste met woorden kunt toebrengen: liegen, bedriegen, roddelen, kwaadspreken, lasteren, ongehoord mensen veroordelen enz. (zie Jak. 3 : 1-12). Met kwade woorden kun je het leven van een ander onmogelijk maken, relaties verstoren en kapot maken, zorgen dat iedereen de ander lelijk behandelt. Woorden kunnen ook op die manier 'dodelijk' zijn.

De leugen is van de duivel, de waarheid is van Christus

Wie liegt, gaat in het voetspoor van de duivel, de leugenaar van den beginne. Jezus Christus is de waarheid. Wie de waarheid zegt en doet gaat in het spoor van Hem die de waarheid terugbracht in een wereld, die door de leugen van de duivel ontspoord is. Leugen en waarheid hebben dus diepe wortels, Joh. 8 : 44-47 en Joh. 14 : 6.

Gebruik je woorden goed

Het kunnen spreken is een groot geschenk van God. Je kunt met woorden veel goeds doen: troosten, moed inspreken, complimenten geven, waarschuwen, versterken in het geloof, bidden voor elkaar. Zeker in de gemeente van Christus moet ons woord een opbouwende kracht hebben. We moeten sprekend nieuwe mensen zijn Ef. 4 : 25-29, 1 Petr. 4 : 11.

Door goede woorden maak je het leven van een ander aangenaam. Met een goed gesprek kun je dicht naast iemand gaan staan en een einde maken aan eenzaamheid. Uiteindelijk is God zelf het grote voorbeeld van het goede spreken. Zijn woorden zijn trouw en waar, door wat Hij zegt komt het mensen leven tot bloei, omdat Hij waarschuwt voor zonde en dood en woorden spreekt van liefde en redding.

wat je wilt bereiken

- de drie uitlegeregels kunnen toepassen op het negende gebod
- kunnen uitleggen waarom een vals getuigenis dodelijk kan zijn
- met de bijbelstudie voorbeelden rond het 9^e gebod noemen en weten welke rol de duivel daarin speelt
- voorbeelden kunnen geven hoe je met woorden iemands leven onmogelijk kunt maken en hoe je veel goeds kunt doen voor de ander in je spreken
- kunnen aangeven dat leugen en waarheid diepe wortels hebben doordat de duivel leugenaar is en Jezus Christus de waarheid is

handvat voor de mentor:

zingen: Ps. 141; E&R 54

bijbel: Deut. 17 : 6,7; Deut. 19 : 16-21; 1 Kon. 21; Joh. 8 : 44-47; Ef. 4 : 25-29; Jak. 3 : 1-12

belijdenis: HC zd 43 vr/antw 112

literatuur: C. Bijl, Uit dankbaarheid, pag. 88-95; J. Douma, De tien geboden.

lesindeling

bijbelstudie 1 Kon. 21.

In deze geschiedenis zondigen mensen tegen het 9^e gebod.

Bekijk het spreken van:

	Wat zegt hij?	Hoe vind je dat?	En wat zegt het 9 ^e gebod daarover?
Achab			
Nabot			
Izebel			
de stadsbestuurders			
de getuigen			
de HEER			
Elia			

In dit verhaal zie je dat de Here zonde niet zomaar laat passeren. Als rechter (1) oordeelt Hij, (2) komt op voor het slachtoffer en (3) is genadig bij berouw. Laat dat zien met dit verhaal.

Leg uit dat spreken dodelijk kan zijn. Vergelijk dat evt. ook met Hand. 6:8-14. (*Hierbij kun je dezelfde 'route' gebruiken, nl. wie spreekt? wat? je oordeel? het 9^e gebod? en God als Rechter (1,2,3)*)

Lees vervolgens Joh. 8:44-47.

Welke typering lees je over de duivel?

En over Jezus?

Ken je meer verhalen uit de bijbel waarin leugens leiden tot veel kwaad en de duivel heel leugenachtig werkt? (*zondeval, verzoeking in de woestijn, Mat. 4, Ananias en Saffira Hand. 5:1-9; Elymas, Hand. 13:8 e.v.*)

opdrachten

*God is zelf de waarheid en in Hem is geen leugen.

Wat betekent dat voor je eigen spreken? Kies uit onderstaande lijst 1 zin leg uit waarom je die kiest.

Het maakt dat ik zorgvuldig ben in mijn spreken.

Het maakt me wel eens bang, zou ik niet heel veel verkeerd spreken?

Als iemand mij kwetst en beledigt, dan troost het me dat God dit niet vergeet.

Ik denk dat mensen meer zouden zwijgen als ze wisten dat God ieder woord hoort.

Ik probeer niet te roddelen.

Omdat iemands leven er van af kan hangen zou ik niet graag getuigen in een rechtzaal.

Ik denk er niet al te veel aan, anders kun je nooit meer wat zeggen.

Stel je voor als God zelf niet meer de waarheid zou spreken, waar kun je dan nog terecht?

Besprek samen of je je ervan bewust bent dat God je hoort en beoordeelt.

*Werk de drie uitlegregels uit voor het negende gebod en vul het schema in.

*Doe de opdracht 'Beeldend spreken' van de volgende pagina.

*Besprek met de opdracht 'de waarheid en de liefde' de verhouding daartussen, zie volgende pagina.

*Spreek over spreken met de opdracht 'spreekwoorden' op de volgende pagina.

thuis verder werken en/of toetsen

lezen 20.5

opdrachten om uit te kiezen:

- project '10-nu' verder uitwerken
- God wil mensen als nieuwe mensen laten spreken. Gebruik je woorden goed. Kies zelf een situatie (bijv. in een klaslokaal, winkel) en werk uit hoe dat in praktijk kan gaan. (*Tip: je kunt een scène bedenken die je eerst 'fout' laat lopen, en daarna 'vernieuwd'.*)

Beeldend spreken

Lees Jak. 3:1-12. Je leest daar onder andere dat spreken vergeleken wordt met een kleine vlam die een heel bos in brand kan steken.

Welke beelden worden nog meer gebruikt voor het spreken?

Kies er één uit en werk die uit in

- een cartoon met betekenis
- een gedicht
- een flyer
- of bedenk er spreekwoorden bij.

(Tip: resultaten van deze opdracht kun je wellicht goed gebruiken bij het project '10-nu'.

De waarheid en de liefde

Leuk shirtje heb je....
(stom ding!)

Gisteren is er gestolen uit de kleedkamer.
T. was de laatste die weaaina.....

S. geeft een feestje! O, was je niet uitgenodigd? Ik had anders gedacht dat ze jou wel zou vragen! Vreemd...

De waarheid moet gezegd worden! Toch??!

Besprek bovenstaande situaties en vergelijk het met

deze uitspraken:

- Spreken is zilver, zwijgen is goud!
- Een leugentje om bestwil is wel best.
- Het mes van het spreken wordt beschermd door de hoes van de liefde.

Spreekwoorden

Hieronder zie je heel wat spreekwoorden over spreken. Ken je ze? Zijn ze waar?
Kun je er zelf één maken over het 9e gebod?

Spreken is zilver, zwijgen is goud.	Soms is het beter te zwijgen dan te praten.
Recht uit het hart spreken.	Zonder omwegen of uitvluchten iets duidelijk maken.
Met giftige tong spreken.	Kwaadspreken.
Zijn geweten laten spreken.	Beseffen waar men fout is.
Als een boek spreken.	Welbespraakt zijn.
Spreken als een advocaat.	Bespraakt zijn.
Gepraat voor dovemans deur. Voor dovemansoren spreken.	Er wordt niet geluisterd.
Met twee monden spreken.	Niet eerlijk zijn.
Iemand zonder getuige spreken.	Een gesprek onder vier ogen.
Wie wat te zeggen heeft van het mijne, gaat naar huis en ziet het zijne, ziet hij bij het zijne geen gebreke, dan pas mag hij over het mijne spreken.	Beoordeel pas een ander, indien er in eigen zaak geen tekortkomingen zijn.
Onder vier ogen spreken.	Een (vertrouwelijk) gesprek tussen twee personen.
Bij wijze van spreken.	Om het maar eens zo te zeggen.
Een hartig woordje met iemand spreken.	Iemand vermanend toespreken. Kritiek geven.

Tip voor de mentor: Geef de spreekwoorden zonder betekenis, of knip de spreekwoorden los en schut ze door elkaar en zoek wat bij elkaar past. Zorg dat in de bespreking duidelijk wordt dat je spreken door God gehoord wordt en dat Hij er regels voor stelt. Die regels voor waarheid en naastenliefde zijn beschermend voor jezelf en voor anderen.

(.....)

leuk spreekwoord:
Voer geen oorlog, maar eendjes.

.....)